

silostrojů je sice ospravedlnění podle § 2 zákona o silostrojích možné, avšak, že toto má proti třetí osobě na provozu obou silostrojů nesúčastněné jen tehdy právní důsledky, podaří-li se žalovanému ospravedlniti se úplně. A v tom jest s odvolacím soudem, nehledíc k § 2 zákona, souhlasiti. Neboť třetí osoba ve smyslu § 3 odstavec (4) zákona, to jest poškozený, ať jest to chodec anebo osoba silostrojem dopravovaná, má podle § 3 odstavec (4) poslední věta zákona solidární nárok ze zákonného ručení proti oběma na škodné události súčasněným provozům. Je to sice solidární obligace, avšak nikoliv korreální podle § 891 obč. zák., jak je tomu v § 1 odstavec 6 zákona, poněvadž oba dlužníci nedluží »jedno a totéž«, nýbrž každý ručí z jiného právního důvodu (každý ze svého provozu), po případě z různých skutkových podstat, jak je tomu zejména v souzeném případě. Jde proto o dva samostatné závazky vedle sebe a jsou solidárními jen potud, že závazek jednoho dlužníka zaniká, jakmile splnil druhý z nich dlužný předmět. Může se proto žalovaný vyviniti jen, dokáže-li, že škodná událost vznikla výlučně z právního důvodu (z provozu) nebo ze skutkového základu, týkajícího se jen druhého ze zákona ručícího provozu, to jest dokáže-li, že škodná událost jest jen v příčinné souvislosti s provozem druhého nebo s jeho jednáním, jinak jest věcí obou ze zákona ručících dlužníků, jak postihem se mezi sebou vyrovnají. Že se dovolateli tento důkaz nezdařil, o tom není pochybnosti, ano přední příčinou škodné události bylo vyletění kol autobusu žalovaného.

Čís. 12334.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.).

Zda jest jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže, jest otázkou právní, již náleží řešiti výhradně soudu, při čemž jest mu přihlížeti i k tomu, jak se na jednání pohlíží mezi soutěžiteli, co o něm soudí veřejnoprávní korporace, které mají podle svého určení dbáti společných oprávněných zájmů soutěžitelů, a jaké důvody uvádějí pro svůj názor.

Příčí se dobrým mravům soutěže, slibuje-li obchodník zákazníkům náhradu cestovních výloh (do Prahy), nakoupí-li v jeho závodě za určitou cenu.

(Rozh. ze dne 4. února 1933, R I 1100/32.)

Zemská jednota společenstev krejčí v Čechách domáhala se na firmě D., krejčovský závod v Praze, by 1. žalované bylo uloženo, aby se pod exekucí zdržela dalšího jednání proti dobrým mravům soutěže a nekalé reklamy, spočívající v uveřejňování údajů, obsažených v insertech tohoto sporu, pokud se jimi slibují odběratelům výhody hrazení cesty do Prahy při nákupu zboží u žalované strany za určitý peníz; 2. žalovaná byla uznána povinnou zdržeti se v insertech a veřejných oznámeních vůbec údajů »svým ctěným zákaznicím mimo Prahu bydlicím

dáváme možnost vyjeti si kdykoliv k nákupu zadarmo do Prahy a vrátiti se zdarma domů, neb hradíme jim při koupi nejméně za 500 Kč jednu jízdu třetí třídy osobním vlakem od bydliště kupcova do Prahy, při koupi nejméně za 950 Kč dvě jízdy třetí tř. osob. vlaku (tam i zpět), při koupi nejméně za 1.500 Kč dvě jízdy třetí tř. rychlovlakem (tam i zpět), při koupi nejméně za 2.200 Kč dvě jízdy druhé tř. rychlovlaku (tam i zpět), platí pro Čechy, Moravu a Slezsko, pro ct. zákaznictvo ze Slovenska a Podkarpatské Rusi od moravskoslovenských, případně slezskoslovenských hranic (Břeclav, Vlárský průsmyk, Bohumín). Naše akce zadarmo do Prahy není obmezena na určitou dobu, nýbrž platí stále.« Procesní soud první stolice uznal podle žaloby a uvedl mimo jiné v důvodech: Že jednání žalované jest způsobilým poškoditi soutěžitele — to jest všechny osoby vyrábějící a po živnostensku prodávající oděvy, tedy i v žalujících korporacích sdružené jednotlivce v hospodářském styku, prokazuje sama žalovaná strana svými odbytovými číslicemi, o nichž pochybovati není důvodu. Zvýšil-li se, jak sama doznává, po zavedení akce »zadarmo do Prahy« její obrát z Kč 5,848.118.94 na 6,176.184.88 Kč, při čemž, jak žalovaná sama uvádí, toto zvýšení docíleno bylo odbytem u venkovských zákazníků, stalo se toto stoupnutí odbytu vlivem její akce vyvolané jedině na úkor venkovských soutěžitelů žalované strany. Tím jest i způsobilost jednání poškoditi soutěžitele prokázána. Než ani soutěžitelé pražští nejsou na tom lépe. Jest samozřejmou a z celé podstaty logicky vyvěrající věcí, že, přijede-li venkovský zákazník z popudu inserátu nabízejícího mu náhradu cestovného, do Prahy a vydal-li peníze na cestu, musí bezpodmínečně hleděti, by peníze ty dostal zpět. Tím již jest dáno, že nemůže vyhledati závod nebo krejčího, který podobné akce neprovádí, případně podle způsobu jak on kalkuluje zákazníkovi, ani prováděti nemůže. Již tím jest však každý takový jiný pražský soutěžitel vyřazen prostě ze soutěže, byť by i byl zákazník se zbožím jeho spokojenějším. Tím podlamuje se soutěžní možnost vůbec a jest i z tohoto důvodu počínání žalované strany podle názoru soudu pokládati za soutěž nekalou. O d v o l a c í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. D ů v o d y: V souzeném případě jest spatřována nekalá soutěž ve smyslu §§ 1 a 2 zák. proti nek. sout. v tom, že žalovaná strana uveřejňuje inseráty, v nichž venkovským zákazníkům slibuje náhradu jízdného při nákupu do určité výše. Soud první stolice, pominuv důkazy nabízené žalovanou stranou s poukazem k tomu, že otázka, zda se jednání to přičí dobrým mravům soutěže, jest otázkou právní, opřel se o posudky stavovských institucí, Svazu detailních konfekcionářů a Ústředny československých obchodních a živnostenských komor v Praze, ztotožnil se s jejich názory a shledal jednání to nekalým, ježto prý se slibuje tak jen zdánlivě určitá výhoda jen některým, venkovským, zákazníkům a to ještě v různé výši, odvislé od náhodného jich bydliště způsobem budícím nepravým dojem zvláště příznivé nabídky a odvracejícím pozornost kupující veřejnosti od bližšího zkoumání zboží. Jest ovšem pravda, že ona otázka

jest otázkou výlučně právní a že soud je k jejímu zodpovězení povolán bez ohledu na stanovisko úřadů administrativních i cizozemské soudní judikatury, jak prvý soud správně dovozuje, a rovněž nelze popřít, že mínění různých soutěžitelských stavovských organizací a institucí může a má při tom padati na váhu, avšak přes to a právě proto jest otázku tu zkoumati a řešiti s tím větší bedlivostí. Soud postaven jest tu před střetnutí se názorů; dotázané instituce, představující kolektivum interestů, hájí mínění, že se pozastavený způsob inserce přičí dobrým mravům soutěže, naproti čemuž žalovaná strana zastává jako osamocený příslušník téže soutěžitelské vrstvy názor opačný. I když se uváží, že zákon proti nekalé soutěži nemá za účel ochranu spotřebitelů, nýbrž udržení pořádku, slušnosti a solidarity mezi soutěžiteli samými a že se pojem dobrých mravů soutěže nemusí nutně krýti s pojmem dobrých mravů vůbec, jakož i, že podle § 53 odst. (3) zák. proti nekalé sout. jsou živnostenská společenstva oprávněna svým schváleným a řádně vyhlášeným usnesením stanoviti určité směrnice pro soutěž mezi svými členy a že se v souzeném případě podle usnesení valné hromady společenstva krejčí vyslovila proti »poskytování výhody zadarmo do Prahy«, kteréžto usnesení bylo zemským úřadem schváleno, přece jen podle názoru odvolacího soudu nestačí prohlásiti pozastavený způsob inserce žalované strany prostě za přičící se dobrým mravům soutěže a za nekalý proto, že dotázané instituce mají v tom ohledu pochybnosti, a soud nesmí se spokojiti pouhou parafrazí jejich posudku, nýbrž musí prostředky, jež má k dispozici, vyšetřiti a zjistiti, zda tyto pochybnosti a domněnky pro nekalost příslušné inserce, pokud se týče pro nekalost získáváním zákazníkům poskytováním výhody, záležející v náhradě jízdného, jsou opravdu podstatné a důvodné a zda shora zmíněné usnesení živnostenského společenstva vlastně neodporuje zákonu. Přihlédne-li se k ustanovení § 44 zák. proti nek. sout., vidno, že zákon zřejmě nezamýšlel zakázati vůbec poskytování jakýchkoli výhod a odměn zákazníkům, nýbrž že stihá jen takové gratifikace jako soutěžitelům škodlivé, kterých se nedostává zákazníkům všem, pokud se týče určitým jich skupinám, nebo jichž dosažení jest závislé na náhodě, po případě při nichž sleva jest jen zdánlivá a tudíž nabízení výhod klamavé. Soud odvolací nesouhlasí s prvním soudem v tom, že nabídka náhrady jízdného postrádá všeobecnosti jen proto, že se týká venkovských zákazníkům, kteří právě tvoří určitou skupinu mezi zákaznictvem vůbec jako každá jiná skupina určená blíže jinými okolnostmi, neboť v rámci této skupiny dostává se výhody každému jejímu příslušníku, také nelze mluvit o nahodilosti ve spojení s určitým bydlištěm, jehož vzdálenost od Prahy spolu s výší nákupního peníze dovoluje každému zákazníkovi již předem a s určitostí poskytovanou výhodou si vypočítati a rovněž nelze prostě mluvit o klamavosti nabídky, může-li a chce-li žalovaná strana prokázati, že částky náhradou za jízdné z kupní ceny slevované vyplácí opravdu ze svého vlastního zisku a nezvyšuje o ně již předem prodejní cenu. Není důvodu, proč by podnikatel nebyl oprávněn obmeziti vlastní zisk ve prospěch zákazníka a tím tohoto zákazníka na úkor svých kon-

kurentů pro sebe získati, a není vyloučeno, že skutečně tato ztráta na čistém zisku u žalované strany, jak tvrdí, není ani tak veliká, poněvadž se prý uhražuje zase zvětšením obrátu.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc soudu druhé stolice, by o odvolání znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Otázka, zda je určité jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže, jest otázkou právní, kterou náleží řešiti výhradně soudu. Protože jde v podstatě o mravní názory, obyčeje, zvyklosti, usance atd., které zachovávají všichni spravedlivě, poctivě, čestně a svědomitě jednající účastníci soutěžního zápasu, bude soudu přihlížeti i k tomu, jak se na jednání pohlíží mezi soutěžiteli, co o něm soudí veřejnoprávní korporace, které podle svého určení mají dbáti společných oprávněných zájmů soutěžitelů ze svého oboru anebo také s širšího hlediska, a jaké důvody pro svůj názor uvádějí, třebaže názory soutěžitelů a zmíněných korporací i jiných činitelů nejsou pro soud závazné. Nebylo tedy vadností řízení, která by byla způsobilá zameziti úplné vysvětlení a důkladné posouzení rozepře, přihlížel-li soud první stolice k posudkům Svazu detailních konfekcionářů a Ústředny československých obchodních a živnostenských komor v Praze. Protože v nich šlo o názory a mínění těchto korporací a nikoli o skutečnosti, nemůže býti řeči ani o průvodním hodnocení těchto vyjádření, jejichž pravost nebyla popřena. Ztotožnil-li se soud první stolice s názorem v nich projeveným, neučinil tak bez samostatného posouzení celé otázky, třebaže v důvodech rozsudku nepřesně také uvádí, že to nebo ono běře na základě nich za prokázáno. V podstatě jde o právní posouzení skutkového děje, který je celkem nesporný. Dovolací soud má za to, že s právního hlediska soud první stolice nepochybil, dospěl-li k závěru, že pozastavené jednání žalované je skutečně v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilé poškoditi soutěžitele, jakž má na mysli § 1 zákona proti nekalé soutěži. Nemůže býti o tom pochybnosti, že vytýkaná reklama má býti účinným lákadlem pro venkovské zákazníky, by za účelem nákupu u žalované podnikli cestu do Prahy, jejíž náklady jim žalovaná slibuje nahraditi ze svého. Z nabídky plyne, že podle ní stačí již tento účel cesty sám k jízdě do Prahy, která se nákupem zaplatí. Žalovaná sama přiznává, že tato nabídka nezůstala bez účinku, že tedy na venkovské zákazníky působí. Nejde tu ani o rabat ani o slevu, nýbrž o slib určité a určitelné výhody, avšak s podmínkou, že zákazník nejprve sám učiní potřebný náklad, aby se dostal až do obchodu žalované, a že u ní skutečně za stanovenou částku nakoupí. Tím však se zákazník dostává do stavu tísně, učinil-li předem takový náklad, na jehož vrácení snad nebude míti nárok, aniž měl příležitost přesvědčiti se i o tom, co mu bude nabídnuto a bude-li uspokojen. Je nabíledni, že nabídka žalované

může působiti na nezkušené zákazníky a že citelnost újmy, která jim hrozí pro případ, že by u žalované nenašli, co potřebovali a očekávali, nemusí záležitosti výhradně na výši jízdného, tedy na vzdálenosti bydliště zákazníkova, protože pro některé zákazníky bude třeba menší ztráta újmou citelnou. Podle názoru dovolacího soudu velmi právem poukazuje posudek Ústředny československých obchodních a živnostenských komor k tomuto momentu, že totiž zákazník, který v nabídce spatřuje cenný dar, je omezen ve své volnosti výběru, nutí se nakoupiti u žalované, aby nepřišel o výhodu, a nemůže se obrátiti na jiné soutěžitele v Praze, jejichž zboží by mu lépe vyhovovalo. V tom spatřuje také dovolací soud závadnost takové reklamy. Žalovaná nedovolává se zvyklosti, která by se zde byla vžila, nýbrž sama připouští, že jde tu cestami, zde novými. Je-li takto osamocena proti ostatním soutěžitelům, kteří touto cestou jíti nehodlají, nemusí to býti proto, že by ji tito soutěžitelé nechtěli následovati z váhavosti a pohodlnosti, anebo že by nebyli měli dosti podnikavosti a obratnosti v kalkulaci, jakou si přičítá žalovaná. Nelze také míti za to, že by přesvědčení, jemuž se dostalo výrazu v oněch posudcích, nebylo opravdové a že by názor těchto korporací, odchylný od názoru žalované prýštil jen z podjatosti, vyplývající z konkurenčních zájmů, protože by konečně nic nebránilo tomu, by také konkurence nesáhla k tomuto způsobu reklamy a k poskytování slevy, jehož výhodnost a účinnost žalovaná doličuje. Je sice pravda, že zákon proti nekalé soutěži nebyl vydán v první řadě a výlučně k ochraně zákazníků. To však neznamená, že by zájmy spotřebitelské byly s hlediska tohoto zákona zcela nerozhodné. Ze samého zákona plyne, že zákon také tyto zájmy má na paměti a že je chrání tím, že jejich případné porušení nechce uznati za dovolený prostředek soutěže. Poctivý a svědomitý podnikatel, jakého dlužno míti na mysli, kde jde o určení dobrých mravů soutěže, ani v soutěži nezapomene zájmu zákazníků a vyloučí ze soutěžních prostředků vše, co by mohlo jejich oprávněné zájmy ohroziti, třeba se tím jeho výdělků poněkud snížily. Zřetele k zákazníkům budou mu také korektivou v otázkách, je-li to které jednání srovnatelné podnikatelskou počestností, tedy s dobrými mravy soutěže; nelze připustiti, aby toto a takové omezování ve volbě soutěžních prostředků vázalo jenom některé soutěžitele, jiným však, kteří jsou jiného názoru, aby se ponechala volba prostředků bez tohoto omezení. Proto nesejde na tom, že snad konkrétní jednání, jež je předmětem žaloby, není zakázáno nějakým zákonem, aneb že není ještě jednáním občansky nemravným, je-li v rozporu s přísnějšími požadavky dobrých mravů soutěžitelských, jak bylo dovedeno. Protože pak ono jednání, jak správně uvádí soud první stolice je také způsobilé poškoditi soutěžitele, kteří se k takovému způsobu reklamy neodhodlají, tím, že zákazníci nemají volnosti ve výběru a že se tedy omezuje soutěživost ostatních, jsou podmínky nároku na ochranu podle § 1 zákona proti nekalé soutěži splněny, aniž třeba řešiti ostatní otázky v napadeném usnesení nadhozené a doplňovati řízení v tom směru, jak je v tomto usnesení naznačeno.